8. Ястребов М.М. Використання веб-орієнтованих технологій у здоров‘язбережувальному проектному навчанні учнів початкових класів: методичні рекомендації / М. М. Ястребов. – Полтава: Полтавський літератор, 2016. – 84 с.
9. Шаповалова І. Використання ІКТ у початковій школі / І. Шаповалова / Початкова школа. – 2013. – № 1. – С. 38-39.
10. BT Community WebKit [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.silverwood.btck.co.uk

УДК 159.928:373.3.011.3-052(0450

Костю С.Й.
доцент кафедри психології,
Мукачівський державний університет
Дюрдь М.І.
студентка 4 курсу
спеціальності 053 «Психологія»,
Мукачівський державний університет

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДІАГНОСТИКИ ОБДАРОВАНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

У статті розглянуто проблему розвитку обдарованих дітей. Проаналізовано результати емпіричного дослідження рівня обдарованості дітей молодшого шкільного віку.

Ключові слова: діагностика, обдарованість, здібності, молодший школяр, розвиток.

The problem of development of gifted children is considered in the article. The results of empirical study of the level of gifted children of primary school age are analyzed.

Key words: diagnostics, giftedness, abilities, junior high school student, development.

Дослідження проблеми обдарованості має довготривалу історію у вітчизняній та зарубіжній психології, але до цього часу існує багато «білих плям» у цій області психологічних знань, що робить актуальним подальше проведення як теоретичних, так і методологічних досліджень, вдосконалення концептуального апарату і методів вивчення даної проблеми.

Про наявність творчої обдарованості роблять висновки на підставі результатів діяльності людини. Тому дослідники насамперед звертають увагу на інтелектуальні та творчі здібності[2; 3].

Робота зі створення методик, спрямованих на виявлення обдарованості, неможлива без визначення змісту цього феномена психіки. В американській психології довгий час найважливішим показником обдарованості був саме інтелект. Високий рівень інтелекту, що визначався відповідними тестами був еквівалентом обдарованості, останнім часом робочим визначенням обдарованості є формула, яку запропонував відділ освіти США. Вона передбачає, крім інтелекту, також академічні успіхи індивіда, досягнення у сфері творчої діяльності, спілкування й психомоторики. Але у цьому визначенні обдарованості бракує одного з найважливіших компонентів діяльності — мотивації. У ньому зміщуються суто внутрішні психологічні процеси (інтелектуальні, творчі, лідерські).

Для характеристики практичного інтелекту були розроблені завдання, які допомогли виявити здібності учнів до систематизації мислення, логічного мислення і розкриття зв'язків між предметами та явищами. Учні мали реалізувати такі мисленнєві процеси:

- диференціацію основних елементів структури пізнавальних властивостей і розкриття зв'язків між ними;
- ідентифікацію відсутньої частини структури і злиття цієї частини з поданими зразками;
- визначення аналогії між двома парами фігур шляхом поступової диференціації елементів;
- знаходження складних змін фігур відповідно до принципу їх неперервного розвитку по горизонталі і вертикалі, перестановки тощо.

Для діагностики вербального інтелекту були розроблені завдання, які містили операції систематизації, комплектування, визначення аналогії, класифікації. Завдання добирали таким чином, щоб учень міг продемонструвати свою здатність зрозуміти абстрактне значення тих чи інших понять і відмовитись від легшого, але неправильного способу розв'язання, продемонструвати уміння розкривати відношення і закономірності між словами і поняттями.

Оскільки діти молодшого шкільного віку зазнають труднощів пов'язаних з недостатнім умінням усвідомлювати, аналізувати, висловлювати словами свої проблеми. Тут необхідно встановлення тривалого контакту, в ході якого стає можливим вільне, відкрите обговорення конкретних переживань дитини.

Представляємо результати емпіричного дослідження рівня розвитку творчих здібностей молодших школярів за наступними методиками.

Методика «Вивчення гнучкості побудови графічного образу», (Е.П.Торренс).

Враховуючи результати проведеного дослідження можна зробити висновки, що рівень розвитку дітей, які брали участь у дослідженні - достатній. 13% мають високий рівень розвитку, 53% - середній рівень і тільки 33% мають низький рівень розвитку (див.рис.1)

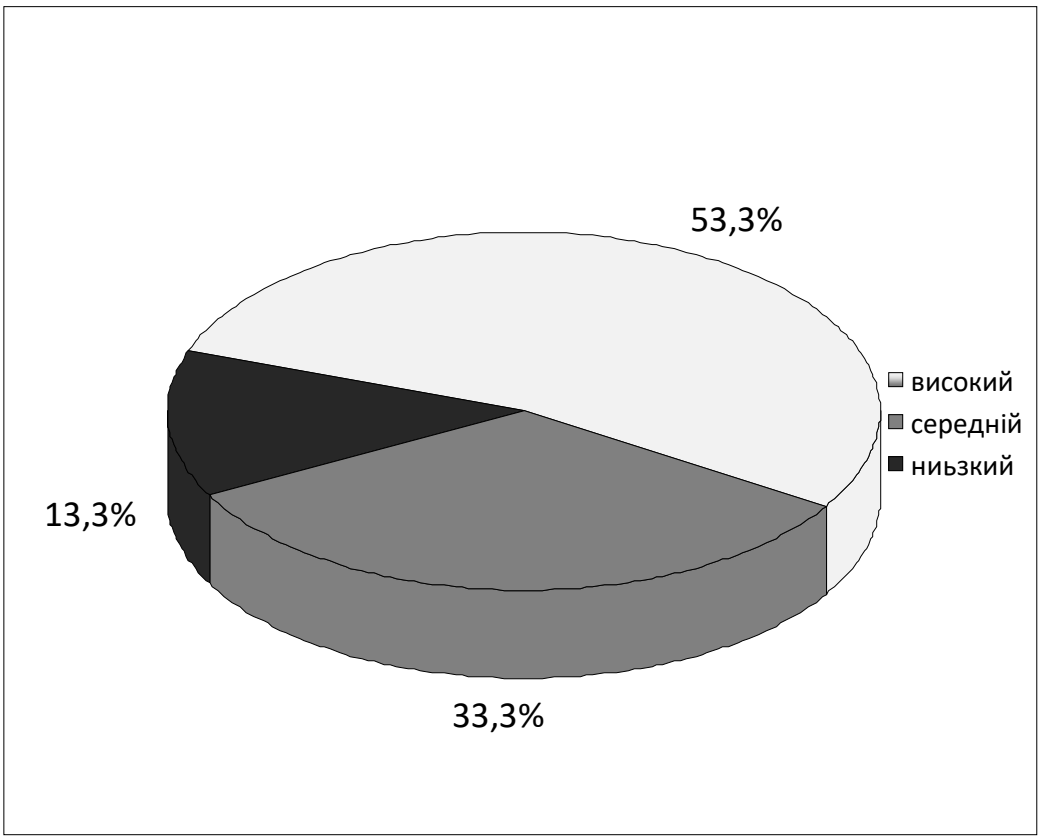

Рис.1. Відсоткова доля рівня розвитку дітей за методикою «Вивчення гнучкості побудови графічного образу», Е.П.Торренса.

Це дозволяє зробити висновки, що більшість випробуваних учнів має середній рівень розвитку здібностей.

Якщо враховувати вікові ознаки, то результати дослідження будуть наступними:

Діти 6 років: 6,6% - високий рівень;
6,6% - середній рівень.
Діти 8 років: 6,6% - низький рівень;
33,3% середній рівень
Діти 10 років: 26,6% низький рівень;

13,3% середній;

6,6% високий.

Вікові ознаки дозволяють зробити висновок, що чим молодша дитина, тим вище її здатність до уяви, чим старша дитина, тим нижча ця здатність. Ймовірно, з віком людина стає більш реалістичною.

Враховуючи статеві ознаки, у нас будуть наступні результати:

Дівчата: 13,3% - високий рівень розвитку здібностей;

26,6 - середній;

20% - низький.

Хлопчики - низький рівень - 13,3%;

середній - 26,6%;

високий відсутній.

Отримані дані свідчать про те, що дівчаток з низьким і високим рівнем розвитку є більше, а із середнім рівнем розвитку - менше.

Методика «Вивчення гнучкості при створенні слів».

Аналіз результатів показав, що кількість дітей з низьким рівнем складає 20%, з середнім - 53,3%, з високим - 26,6%. Це може свідчити про те, що за умови спеціально організованих занять як на уроках, так і в позаурочний час, число дітей з високим рівнем розвитку здібностей може збільшитись. Високий рівень гнучкості при створенні слів залежить і від словникового запасу.

Отже, кількість дітей з низьким рівнем складає 20%, з середнім - 53,3%, з високим - 26,6%. Це може свідчити про те, що за умови спеціально організованих занять як на уроках, так і в позаурочний час, число дітей з високим рівнем розвитку здібностей може збільшитись. Високий рівень гнучкості при створенні слів залежить і від словникового запасу. Результати дослідження зображено за допомогою діаграм (див.рис.2)

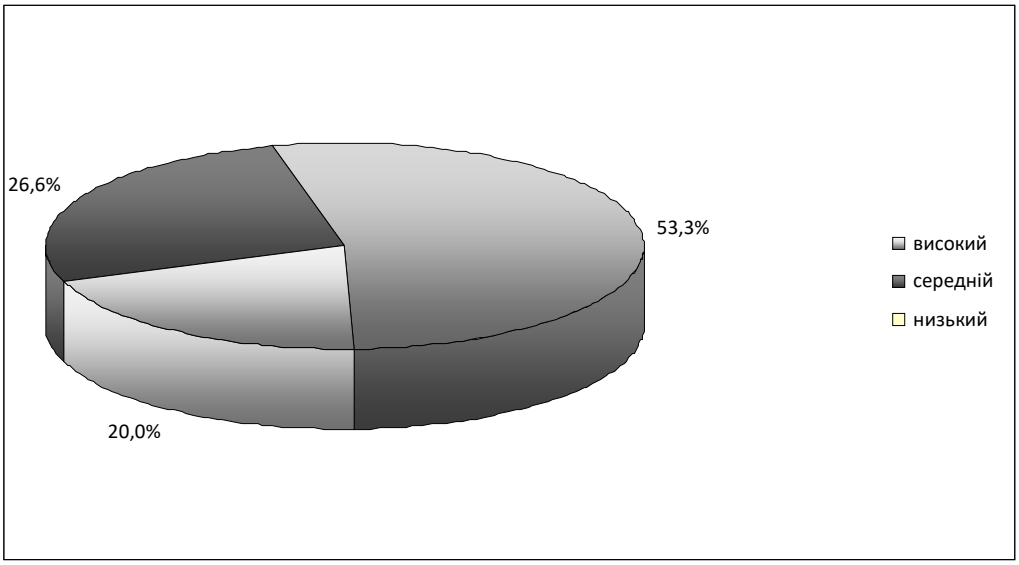

Рис.2. Відсоткова доля рівня розвитку дітей за методикою «Вивчення гнучкості при створенні слів».

Аналізуючи казки, не можна не відзначити вплив засобів масової інформації на свідомість та інтереси дітей. («Казка про маленький Зубик, страшний карієс та про хоробрий Бленд-а-мед»). Величезний потік реклами обрушуються на дитину з екранів телевізорів, часто не найкращої якості. Все це часто негативно впливає на нестійку дитячу психіку, з'являються нові герої, які далекі від нашої самобутньої культури. Звичайно, на дитячих казках позначається і культурно-освітній рівень батьків і мовне оточення дитини.

Все ж таки тішить той момент, що зустрічаються такі роботи дітей, як «Казка про дерев'яного крокодила», «Казка про ведмедика Пуха», «Маленька синичка», «Про метелика Майю». У цих казках герої - це друзі дитячого життя: іграшки, звірі, птахи, наділені чарівними властивостями. Присутній традиційний кінець, де добро перемагає зло. Дивним світлом віє від дитячих робіт.

Висновки. Дослідження показали, що кількість дітей із середнім рівнем розвитку переважає над кількістю обдарованих дітей, обдарованих дітей у дослідженні виявлено двоє і це дуже втішно. Але це не означає, що обдаровані діти – це діти описані в науковій літературі, і вони не існують в реальності, це лише ще раз доводить, що обдарованих дітей не багато.

Дітям властива надзвичайна чутливість до образних вражень, багатство уяви, що проявляється, зокрема, у творчих іграх, невгамовна допитливість.

Обдарованість дитини – умовна характеристика, що не є показником її подальших досягнень.

За результатами нашого дослідження діти шестирічного віку діти мають низький рівень розвитку творчих здібностей, а в від шести до восьми років, враховуючи дані дослідження, крива розвитку творчих здібностей починає зростати, а від восьми до десяти років – знову знижується.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Боднар С.А. Талановиті діти / С.А. Боднар // Обдарована дитина. – 2009. – №4. – С.38-39.
2. Докшина Н. Робота з обдарованими та здібними дітьми / Н. Докшина, С. Кошель // Психолог. – 2004. – № 44.
3. Обдаровані діти: діагностика та супровід / упоряд. Т. Червонна. – К.: Шк. Світ, 2008. – 128 с.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26
тел./факс +380-3131-21109
Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua
E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua
Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: http://dspace.msu.edu.ua:8080
Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: http://msu.edu.ua/library/